



การพัฒนาการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

อีเมล: supunnika_sri@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง 2) เพื่อวัดความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม และ 3) เพื่อศึกษาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง จังหวัดนครศรีธรรมราช เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แผนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ แบบวัดความพึงพอใจนิมิตาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 หัวข้อ หัวข้อละ 4 ประเด็น และแบบสังเกตทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นไปตามกระบวนการจริยธรรมในมนุษย์ ประกอบด้วย เด็กปฐมวัยที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกับผู้ปกครอง จำนวน 18 ครอบครัว รวมทั้งสิ้น 36 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง ประกอบด้วย 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) อยู่กับดิน (2) กินกับน้ำ (3) เล่นกับลม (4) ล้อกับไฟ และ (5) เรียนรู้กับคนและสารเคมี มีประเด็นย่อย 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ (2) การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน (3) การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ (4) การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ
2. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ ภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.31) โดยมีระดับความพึงพอใจในหัวข้อ “ล้อกับไฟ” สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.94$, S.D. = 0.23)
3. ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลจากผู้ปกครองที่ผ่านการใช้หลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครอง สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร ร้อยละ 41.94

คำสำคัญ

หลักสูตรฝึกอบรม การรับมือกับภัยพิบัติ ผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย

Received: 25/10/2567

Revised: 28/11/2567

Accepted: 4/12/2567



Development of Disaster Response Preparedness Training Curriculum for Parents of Early Childhood in Border Patrol Police Learning Centre, Ban Huay Tong, Nakhon Si Thammarat Province

Supunnika Srisuwan

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

E-mail: supunnika_sri@nstru.ac.th

Abstract

This research was a research and development study aimed to 1) create a disaster response preparedness training curriculum for parents, 2) measure parents' satisfaction with the training curriculum, and 3) examine the life skills of early childhood before and after the implementation of the Disaster Response Preparedness Training Curriculum for Parents of Early Childhood in Border Patrol Police Learning Centre, Ban Huay Tong, Nakhon Si Thammarat Province. The tools used included a parents' training curriculum implementation plan, a rating scale for measuring satisfaction, and a life skills observation tool for early childhood. The curriculum implementation plan was divided into 5 levels, 5 topics, and 4 issues per topic. The research target group, following ethical guidelines, consisted of 18 families, totaling 36 individuals, including early childhood children living in the same household as their parents. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and synthesized with observational data. The results showed that:

1. The disaster response preparedness training curriculum for parents included five topics: (1) Ground Living, (2) Water Sustenance, (3) Wind Play, (4) Fire Awareness, and (5) Learning with People and Chemicals. Each topic was further divided into four subtopics: (1) Awareness of dangers from disasters, (2) Basic assessment and preparation, (3) Self-recovery and asking for help, and (4) Mental recovery after disaster.
2. Parents' overall satisfaction with the curriculum was at the highest ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.31), with the highest satisfaction for Fire Awareness ($\bar{x} = 4.94$, S.D. = 0.23)
3. The life skills of early childhood cared for by parents who completed the training increased by 41.94% compared to before the curriculum implementation.

Keywords

Training Curriculum, Disaster Response Preparedness, Parents, Early Childhood



ที่มาและความสำคัญของปัญหา

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนา ด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมดำเนินการด้วย เป็นใจความสำคัญที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 สอดคล้องตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ที่ต้องการให้มีการพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะ สมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมเพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การจะพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานในทุกมิติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

การได้มีโอกาสสำรวจข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเชิงลึกจากการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการศึกษา ปฐมวัย ณ ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตงตลอด 8 ปีที่ผ่านมา พบว่า นอกจากการพัฒนาคุณครูผู้ดูแลเด็ก เห็นสมควรให้มีการพัฒนาหลักสูตรการรับมือกับภัยพิบัติขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ปกครองเพื่อนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการ ด้านทักษะชีวิตให้แก่บุตรหลาน โดยให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมผู้ที่มีส่วนในการดูแลเด็กปฐมวัยโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐาน ให้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการเตรียมพื้นฐานชีวิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ในช่วงวัยที่สำคัญที่สุดของ ชีวิต และเพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถรับมือกับภัยอันตรายเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีรภรณ์ ภักดี, 2560) ซึ่งการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองในครั้งนี้คำนึงถึงสอดคล้องตามวิถีของคนในท้องถิ่น และเป็นหลักสูตรที่ ประสานความร่วมมือระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร คุณครูผู้สอน ผู้ปกครอง ปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านการ ส่งเสริมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับท้องถิ่นของศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากผู้ ปกครองในชุมชนบ้านห้วยตงที่พร้อมใจกันระดมความคิด ถ่ายทอดประสบการณ์ และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะชีวิต เพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถรับมือกับภัยพิบัติเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง

กระบวนการฝึกอบรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เครื่องมือวิจัยที่ ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ให้เกิดความตระหนัก เข้าใจ และสามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสมเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน โดยมีการ พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในที่นี้คือ ทักษะความพร้อมด้าน ทักษะชีวิตโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐาน นั่นคือ การเอาตัวรอดเมื่อเกิดภัยพิบัติ เช่น การสังเกตความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ การเฝ้า ระวังภัย การขอความช่วยเหลือในยามคับขัน การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจ็บป่วย หรือการกล้าตัดสินใจเพื่อเอาตัวรอดใน สถานการณ์ที่เร่งด่วน ทั้งหมดนี้เป็นสถานการณ์ที่ผู้ปกครองยังไม่เคยได้รับความรู้ จึงเป็นความกังวลใจและต้องการที่จะให้มีการ ฝึกอบรมอย่างชัดเจนและสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง และเนื่องจากพื้นที่การติดต่อของผู้ปกครองค่อนข้างห่างไกลและมีข้อจำกัด ในการเดินทาง ผู้วิจัยจึงใช้การฝึกอบรมกลุ่มย่อยจากผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างที่มีความพร้อม สอดคล้องกับ คุณลักษณะ พหุปัญญา รัตน์ (2561) ที่ให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็กปฐมวัย ควรเน้นการเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เด็ก ปฐมวัยด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และเน้นการสื่อสารด้วยรอยยิ้มและปิยวาจาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมการอบรมเพื่อให้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง ในครั้งนี้ มีการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานวิจัย ปีที่ ๑ (สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ และ จุฬาลักษณ์ สุตระ, ๒๕๖๗) จำนวน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context evaluation) เป็นการ ประเมินเพื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมรอบตัวของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อการส่งเสริมทักษะชีวิตให้แก่เด็ก ๒) ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) เช่น การสัมภาษณ์ สอบถาม สังเกต ศึกษาเอกสารประกอบการออกแบบหลักสูตรโดยการสังเคราะห์



และการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรก่อนการนำไปใช้จริง 3) ข้อมูลด้านกระบวนการ (Process evaluation) ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร (Try out) และปรับปรุง แก้ไข พัฒนา ควบคู่กับการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย 4) การศึกษาด้านผลผลิต (Product evaluation) เป็นข้อมูลด้านสุดท้ายที่ผู้วิจัยจะได้รับหลังจากที่มีการทดลองใช้หลักสูตร คือ จากผลการเปรียบเทียบจากการประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้หลักสูตร การศึกษาข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่ผ่านการฝึกอบรม และข้อมูลจากผู้ปกครองที่ผ่านการฝึกอบรมและได้นำไปปรับใช้ในชีวิตจริงทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สร้างแผนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย
2. ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ
3. ศึกษาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย กลุ่มอาสาสมัครวิจัยที่ผ่านการขออนุญาตเป็นไปตามกระบวนการจริยธรรมในมนุษย์ ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 - 3 และเด็กปฐมวัย เพศชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 3 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ ณ ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2566 - 2567 ที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกับผู้ปกครอง จำนวนกลุ่มละ 18 คน รวมทั้งสิ้น 36 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย

1.1 แผนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง เป็นหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากข้อมูลเชิงลึกที่ได้รับจากการสังเคราะห์ข้อมูลวิจัยในปีที่ 1 (สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ และ จุฬาลักษณ์ สุตระ, 2567) ประกอบด้วย 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) อยู่กับดิน (2) กินกับน้ำ (3) เล่นกับลม (4) ล้อกับไฟ และ (5) เรียนรู้กับคนและสารเคมี ในแต่ละหัวข้อประกอบด้วยประเด็นย่อย 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ (2) การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน (3) การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ (4) การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ

1.2 แบบวัดความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง มีจำนวน 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์ อายุ และประสบการณ์ในการเผชิญกับภัยพิบัติ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 หัวข้อ หัวข้อละ 4 ประเด็น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำหรับเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.3 แบบสังเกตทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง มีจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบสถานการณ์พร้อมรูปภาพประกอบอย่างง่าย โดยมีภาพวาดประกอบ 4 ตัวเลือก สำหรับประเมินเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสำหรับผู้ปกครอง ผู้วิจัยเป็นผู้พัฒนาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยเพิ่มเติมประเด็นตามข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์และสอบถามอย่างไม่เป็นทางการร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน คุณครูผู้สอนระดับปฐมวัย และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ควบคู่กับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยใช้ภาพวาดประกอบข้อความสั้น ๆ เพื่อให้เด็ก



ปฐมวัยเกิดความเข้าใจในการสนทนาเป็นรายบุคคลร่วมกับผู้วิจัย

2. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปีที่ 2 มีขั้นตอนการทดสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1 แผนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง ผ่านการวิพากษ์หลักสูตรฯ เพื่อหาคุณภาพของหลักสูตร และพัฒนาจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย นักวิชาการทางการศึกษา ปฐมวัย ครูฝึกการตอบโต้ภัยพิบัติ และนักจัดกิจกรรม พงศวิทยาสำหรับเด็กและเยาวชน ก่อนนำไปทดลองใช้ มีการปรับแก้ตามคำแนะนำก่อนนำไปทดลองใช้จริง โดยมีลำดับขั้นดังนี้

- 1) ผู้วิจัยมีการลงพื้นที่เพื่อประชุมเสวนากลุ่มย่อยร่วมกับผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง ผู้ปกครอง คุณครู และวิทยากรฝึกอบรม
 - 2) เพิ่มเติมประเด็นสำคัญในหลักสูตร และปรับแก้ไขหัวข้อที่ไม่สอดคล้องตามบริบทของท้องถิ่น และมีการประชุมวิพากษ์หลักสูตรร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน
 - 3) ผู้วิจัยพัฒนาและออกแบบเล่มหลักสูตรร่วมกับวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปทดลองใช้ในการฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย
- 2.2 แบบวัดความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบรายละเอียด ความถูกต้อง ความชัดเจนของเนื้อหา ความกระชับและความเหมาะสมของภาษา โดยหาค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) กำหนดให้ทุกประเด็นต้องอยู่ในเกณฑ์ 0.50-1.00 ผลปรากฏว่ามีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 จากนั้นผู้วิจัยมีการทดลองใช้และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้จริง

3. กระบวนการเก็บข้อมูล

- 3.1 ผู้วิจัยยืนยันผลการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นอาสาสมัครกลุ่มเปราะบางจึงต้องมีการพิจารณาอนุมัติอีกครั้ง
- 3.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขออนุญาตจากผู้ปกครอง และศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง เป็นรายกรณี และดำเนินการประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย เป็นรายบุคคลด้วยตนเอง โดยใช้แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง มีจำนวน 20 ข้อ ก่อนการใช้หลักสูตร
- 3.4 วิทยากรและผู้วิจัยร่วมจัดฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง ประกอบด้วย 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) อยู่กับดิน (2) กินกับน้ำ (3) เล่นกับลม (4) ล้อกับไฟ และ (5) เรียนรู้กับคนและสารเคมี
- 3.5 ดำเนินการฝึกอบรม 2 ครั้ง เนื่องจากมีผู้ปกครองส่วนหนึ่งไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้ครบถ้วนในครั้งแรก จึงมีการจัดอบรมครั้งที่ 2 เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครทุกท่านได้มีส่วนร่วมในการอบรม และหลังจากครบ 1 เดือนได้มีการติดตามผลกลุ่มย่อยเพื่อสนทนา
- 3.6 ผู้ปกครองที่ผ่านการฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติฯ ทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐาน ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง
- 3.7 ผู้วิจัยได้มีการติดตามผลโดยการนัดหมายสนทนากลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการร่วมกับวิทยากรฝึกอบรม ผู้ปกครอง คุณครูใหญ่ และคุณครูระดับชั้นอนุบาล
- 3.8 ผู้วิจัยสังเกต สัมภาษณ์ และสอบถามเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง มีจำนวน 20 ข้อ หลังการใช้หลักสูตรฯ



4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาและออกแบบเล่มหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 การวิเคราะห์ผลการประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองการใช้หลักสูตรโดยใช้แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกับการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มย่อย

ผลการวิจัย

1. แผนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติเบื้องต้นสำหรับผู้ปกครองมีเนื้อหาการฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญในการเอาตัวรอดของเด็กปฐมวัยเมื่อเกิดภัยพิบัติ ประกอบด้วย 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) อยู่กับดิน (2) กินกับน้ำ (3) เล่นกับลม (4) ล้อกับไฟ และ (5) เรียนรู้กับคนและสารเคมี ประกอบด้วยประเด็นย่อย 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ (2) การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน (3) การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ (4) การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐาน

2. ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 หัวข้อ ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “อยู่กับดิน” ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “อยู่กับดิน”

หัวข้อ “อยู่กับดิน”	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ	4.94	0.24	มาก
2. การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน	4.78	0.43	มาก
3. การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ	4.49	0.24	มาก
4. การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ	4.89	0.32	มาก
ภาพรวม	4.89	0.32	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “อยู่กับดิน” ภาพรวมและทุกประเด็นย่อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.78 - 4.94$) ประเด็นที่สูงที่สุด คือ การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ ($\bar{x} = 4.94$)

2.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “กินกับน้ำ” ดังตารางที่ 2



ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “กินกับน้ำ”

หัวข้อ “อยู่กับดิน”	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ	4.78	0.43	มาก
2. การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน	4.89	0.32	มาก
3. การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ	4.78	0.43	มาก
4. การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ	4.72	0.46	มาก
ภาพรวม	4.79	0.41	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “กินกับน้ำ” ภาพรวมและทุกประเด็นย่อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.72 - 4.89$) ประเด็นที่สูงที่สุด คือ การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 4.89$)

2.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “เล่นกับลม” ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “เล่นกับลม”

หัวข้อ “เล่นกับลม”	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ	4.78	0.43	มาก
2. การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน	4.89	0.32	มาก
3. การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ	4.78	0.43	มาก
4. การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ	4.72	0.46	มาก
ภาพรวม	4.79	0.41	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “เล่นกับลม” ภาพรวมและทุกประเด็นย่อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.78 - 5.00$) ประเด็นที่สูงที่สุด คือ การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ และการเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ ($\bar{x} = 5.00$)

2.4 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “ล้อยกับไฟ” ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “ล้อยกับไฟ”

หัวข้อ “ล้อยกับไฟ”	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ	4.94	0.24	มาก
2. การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน	5.00	0.00	มาก
3. การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ	4.83	0.38	มาก
4. การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ	5.00	0.00	มาก
ภาพรวม	4.94	0.23	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “ล้อยกับไฟ” ภาพรวมและทุกประเด็นย่อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.83 - 5.00$) ประเด็นที่สูงที่สุด คือ การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน และการฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ ($\bar{x} = 5.00$)

2.5 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “เรียนรู้กับคนและสารเคมี” ดังตารางที่ 5



ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “เรียนรู้กับคนและสารเคมี”

หัวข้อ “เรียนรู้กับคนและสารเคมี”	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ	4.78	0.43	มาก
2. การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน	4.94	0.24	มาก
3. การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ	4.94	0.24	มาก
4. การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ	5.00	0.00	มาก
ภาพรวม	4.92	0.28	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติ หัวข้อ “เรียนรู้กับคนและสารเคมี” ภาพรวมและทุกประเด็นย่อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.78 - 5.00$) ประเด็นที่สูงที่สุด คือ การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน และการเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ ($\bar{x} = 4.50$)

3. ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองที่ผ่านการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเกตที่โรงเรียนเป็นเวลา 2 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน สรุปผลได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังใช้หลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครอง

รายการ	$\bar{x}$	ร้อยละ	แปลความหมาย
ก่อนใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ ผู้ปกครอง	5.94	29.72	น้อยที่สุด
หลังใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ ผู้ปกครอง	14.33	71.67	มาก
สรุปหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ สูงกว่าก่อนใช้	41.94		

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองหลังผ่านการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับผู้ปกครองสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรฯ ร้อยละ 41.94

สรุปผลการวิจัย

การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติเบื้องต้นสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง อ.นบพิตำ จ.นครศรีธรรมราช มีประเด็นสำคัญที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐาน จำนวน 5 หัวข้อหลัก และ 4 ประเด็นย่อยที่สอดคล้องตามความต้องการของผู้ปกครองทำให้หลักสูตรฉบับนี้ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองผู้เข้าร่วมอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.33) โดยพึงพอใจต่อหัวข้อล้อยกับไฟ สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.96$, S.D. = 0.21) รองลงมาคือ หัวข้อเรียนรู้กับคนและสารเคมี ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.32) และเมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยหลังการใช้หลักสูตร โดยเว้นระยะก่อนใช้หลักสูตรและหลังใช้หลักสูตรเพียง 1 เดือน พบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มอาสาสมัครที่ได้ตามกระบวนการจริยธรรมในมนุษย์มีระดับทักษะชีวิตที่สูงขึ้นร้อยละ 41.94



ภาพที่ 1 องค์ประกอบหลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติเบื้องต้นสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติเบื้องต้นสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย มีประเด็นที่ได้รับการพัฒนาและต่อยอดจากการดำเนินงานวิจัยในปีที่ 1 และมีการเพิ่มเติมประเด็นให้สอดคล้องตามบริบทของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศโดยรอบ ประกอบด้วยรายละเอียดประเด็นย่อย 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การตระหนักถึงอันตรายจากภัยพิบัติ (2) การประเมินและการเตรียมรับมือขั้นพื้นฐาน (3) การเอาตัวรอดและการขอความช่วยเหลือ (4) การฟื้นฟูสภาพจิตใจหลังจากเกิดภัยพิบัติ สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2566) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการองค์ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การสังเกตธรรมชาติรอบตัว การรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การเข้าใจสาเหตุของการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติระดับพื้นฐาน การเอาตัวรอด การเลือกพื้นที่ปลอดภัยเพื่อหลบภัย การขอความช่วยเหลือ และการดูแลตนเองเมื่อเหตุการณ์เข้าสู่สถานการณ์ปกติ ซึ่งเป็นความท้าทายที่ควรเกิดจากการปลูกฝังผ่านการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลใกล้ชิด โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ต้องฝึกทักษะของเด็กผ่านกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้เด็กรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ ไม่ตื่นตระหนกเมื่อประสบกับเหตุการณ์จริง (กรมอนามัย, 2565)

2. การออกแบบหลักสูตรเพื่อฝึกอบรมการรับมือกับภัยพิบัติเบื้องต้นสำหรับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมฝึกอบรมครั้งแรกของผู้ปกครอง ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช การดำเนินงานวิจัยตลอด 2 ปีที่ผ่านมา ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากการจัดอบรมในครั้งนี้มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยในพื้นที่ห่างไกลจึงจำเป็นต้องให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้ปกครอง สอดคล้องกับ กุลณพัฒน์ พงษ์ยุทธรัตน์ (2561) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาเด็กด้านการรับความจริงต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อให้เด็กมีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพต้องอาศัยความต่อเนื่องและมีการลำดับรายละเอียดเนื้อหาการอบรมที่กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย และนำไปปรับใช้ได้จริง ผู้วิจัยร่วมกับวิทยากรจึงมีการวางแผนการดำเนินการฝึกอบรมในช่วงเวลาที่ผู้ปกครองสะดวก สามารถสละเวลาส่วนตัวเพื่อพัฒนาทักษะการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานเพื่อเตรียม



รับมือกับภัยพิบัติ ทำให้ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมอยู่ในระดับที่สูงมากทุกหัวข้อของหลักสูตร

3. ผู้ปกครองมีระดับความพึงพอใจต่อหัวข้อ “กินกับน้ำ” ในระดับที่น้อยที่สุดเนื่องจากเป็นการฝึกอบรมที่ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยมีความคุ้นเคย สอดคล้องกับ องค์การช่วยเหลือเด็ก (2562) ที่ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองควรเฝ้าระวังอันดับแรก ผู้ปกครองจึงแสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน เนื่องจากผู้ปกครองเกิดความตระหนักจากประสบการณ์ที่เคยเป็นผู้ประสบภัยเพราะบริบทโดยรอบมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่เน้นการทำเกษตรกรรมเพื่อการส่งออกทำให้มีการตัดไม้ทำลายป่าเป็นบริเวณกว้างส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในฤดูฝน เช่น น้ำป่าไหลหลาก น้ำดินถล่ม ปัญหาไฟฟ้าดับ หรือไฟไหม้ป่า รวมทั้งการใช้สารเคมีในการเกษตรเป็นวงกว้าง การพัฒนาหลักสูตรผู้ปกครองในครั้งนี้จึงเริ่มต้นจากการสร้างความตระหนักจากภัยที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา (Unicef, 2014) เป็นความเร่งด่วนที่ผู้ปกครองควรฝึกทักษะชีวิตให้แก่บุตรหลาน สอดคล้องกับงานวิจัยด้านภัยพิบัติที่ประเทศอินโดนีเซียของ Winangsih & Kurniati (2019) ที่ได้กล่าวว่า ควรมีหลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สามารถรับมือกับภัยพิบัติได้ด้วยตนเองอย่างจริงจังโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยและพื้นที่ห่างไกลยากต่อการเข้าถึงเพื่อลดระดับความเจ็บป่วยและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อเด็กปฐมวัย

4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองที่ผ่านการฝึกอบรมฯ มีระดับทักษะชีวิตสูงขึ้นเนื่องจากก่อนฝึกอบรมผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองมีทักษะด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตให้แก่เด็กโดยเฉพาะด้านการเตรียมรับมือกับภัยพิบัติอยู่ในระดับที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเร่งด่วน (สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ และจุฬาลักษณ์ สุตระ, 2567) สอดคล้องกับ Hakim, Inten, & Mulyani (2019) ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะด้านภัยพิบัติในการรับมือกับไฟเนื่องจากเด็กเป็นช่วงวัยที่สามารถพัฒนาอวัยวะส่วนต่าง ๆ ได้ง่ายที่สุด และเพื่อความปลอดภัยของเด็กควรมีการจัดหลักสูตรที่มีความชัดเจนทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความรู้และความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และสามารถแสดงพฤติกรรมเป็นต้นแบบที่ดี สอดคล้องกับ ฝ่ายวาริ ประภาสวัต (2564) ที่ได้กล่าวถึงหลักการฝึกความรับผิดชอบให้แก่เด็กควรเริ่มต้นในช่วงปฐมวัยเนื่องจากเป็นช่วงอายุที่สามารถซึมซับประสบการณ์ได้อย่างรวดเร็ว และควรฝึกผ่านกิจกรรมประจำวันให้เด็กรู้สึกคุ้นเคย ทำให้เด็กรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงบวกและลบ โดยมีผู้ปกครองคอยชี้แนะด้วยเหตุและผลจนกระทั่งเด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีเหมาะสมตามวัยโดยไม่กล่าวโทษหรือรอคอยการตอบสนองจากผู้อื่นเป็นหลัก การเบื้องต้นที่จะช่วยให้เด็กกระตือรือร้นเพื่อเอาตัวรอดได้ดีเมื่อเกิดภัยพิบัติเช่นเดียวกับที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กโดยเริ่มต้นจากการพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ (Parenting Skills) ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัวอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ และจะต้องมีการออกแบบวิธีการฝึกอบรมผู้ปกครองเนื่องจากพื้นที่ชุมชนบ้านห้วยตงอยู่ในพื้นที่ที่มีภัยพิบัติเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีและนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น (สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ และจุฬาลักษณ์ สุตระ, 2567)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การฝึกอบรมผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติของเด็กปฐมวัย ดังนั้นควรมีการติดตามและเสริมพลังผู้ปกครองให้ผู้ปกครองมีกำลังใจและประคองรักษาคุณภาพของการฝึกทักษะการเอาตัวรอดให้แก่บุตรหลานผ่านกิจกรรมกิจกรรมตามแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

2. นอกเหนือจากการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานตามหลักสูตร ผู้ปกครองควรตระหนักการเฝ้าระวังและติดตามข่าวคราวการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมรอบตัวและถ่ายทอดให้เด็กเข้าใจด้วยภาษาในการสื่อสารเชิงบวกเพื่อให้เด็กรู้สึกมั่นใจและเตรียมพร้อมรับมือต่อสถานการณ์ได้ทันทั่วทั้ง



ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนระดับปฐมวัยในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติเพื่อส่งเสริมทักษะการเตรียมรับมือจากภัยพิบัติขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กปฐมวัย
2. ควรมีการพัฒนารูปแบบการประเมินทักษะชีวิตด้านการเตรียมรับมือจากภัยพิบัติขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถประเมินและส่งเสริมทักษะชีวิตที่มีความสำคัญของเด็กปฐมวัย



เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2566). *คู่มือการบูรณาการความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตรการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมอนามัย. (2565). *การบูรณาการความร่วมมือ 6 กระทรวง การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตกลุ่มเด็กปฐมวัย (0-6 ปี) พ.ศ. 2565-2569*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.
- กุลพัฒน์ พัชรินทรรัตน์. (2561). *การจัดการศึกษาปฐมวัย: นโยบายและการจัดการเชิงพุทธบูรณาการ*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธีรภรณ์ ภักดี. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- ฝายวารี ประภาสวัต. (2564). *เลี้ยงลูกให้รับผิดชอบได้*. สมุทรปราการ: วี พลัส กรุ๊ป (ไทยแลนด์).
- มันีนยา พงศ์สุวรรณ. (2565). รูปแบบแห่งการเป็นชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 16(3), 5-13.
- สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ และจุฬาลักษณ์ สุตระ. (2567). การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐาน ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยตง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 16(2), 49-56.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แผนพัฒนาการเด็กปฐมวัย 2564-2570*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- องค์การช่วยเหลือเด็ก. (2562). *คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยทางน้ำสำหรับเด็กปฐมวัย (ฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพมหานคร: องค์การช่วยเหลือเด็ก Save the Children.
- Hakim, A., Inten, D. N., & Mulyani, D. (2019). The Literation of Disaster Mitigation for Early Childhood. *Social and Humaniora Research Symposium*, 409(2), 287-290.
- Unicef. (2014). *Early Childhood Development in Emergencies Integrated Programme Guide*. New York, Early childhood development Section.
- Winangsih, I. & Kurniati, E. (2019). Disaster Mitigation in Early Childhood Education. *Proceedings of the International Conference on Early Childhood Education and Parenting 2019 (ECEP 2019)*, 2020(454), 297-301.